آزاد

سعادت: علم ومعرفت، اتحاد واتفاقده‌در.

غزته‌نڭ بهاسی شهرده اویلرینه طابشررغه هم چیتکه پوچطه ایله کوندرگه

برسی	بر ایلق	اوچ آیلق	آلتی آیلق	بر سنه‌لك
۳ تین	۵۰ تین	۱ صوم	۲ صوم	٤ صوم

اعلان اوچون برنچی صحیفه‌ده پیتیت حسابی ایله سطرندن ۱۰ تین آخر صحیفه‌ده ۵ تین آلونور.

مسلك خلافنده اولماغان مقاله ومکتوبلر درج ایدلور.

Адресъ: Казань, Номера „Сарай“, № 8, 9. редакція газеты „Азадъ“

تیلیفون نومری ۵۳۸

قزان فیڤرال ١٤

زمانلر بیگرك قزق بولوب کیتدی.

کشی ایرته برله کوزن طرماب تورغاچده دنیاده نیندای خبرلر بار ایکان دیب تیکشرورگه توتونا.

هر کون ایرته توروینه بر شادلق خبر بوقمیکان دیب کوتا.

دنیانڭ بولغانوندن طویغان خلق، طنچلق خبرن ایشوتاسی کیله.

ایندی بوگون شاید یخشی خبر کیلگاندر، اشلر توزالگاندر دیب امید ایته.

نیچه آیلردن بیرلی خلقده شول حال.

نی قدر گنه یخشیغه جوراب تورسالرده خلق‌نڭ جوراغانینه قارامایچه دنیانڭ کوچاگی همان کیری یاقغه ایله‌نه.

خلق ایرکنلك‌تلی ایرکنلککه چغاسی کیله.

کشیلرنڭ تلاگانی ایندی بولا دیب تورغانده‌غنه اشنڭ برطرفی جیموریلاده‌کیته.

بیوروکراتیانڭ ایرکنلکنی بیراسی کیلمگانلگنی صوڭغی کونلرده‌خلق تمام آڭلاب یتکورگان ایدی.

همه‌سینکده بار امیدی غاصودار ستوینی دوماده‌غنه قالغان ایدی.

چونکه آڭار اوز آرالرندن کشی‌لرنی صایلاب یباره‌چکلر ایدیده، اول کشیلر، خلق‌نڭ فائده‌سن قارایاچاق ایدی.

باشده هرکمده بوتوغروده امیدلر بیك کامل ایدی.

فکرلرچه بو صایلانغان کشیلر خلقغه ضررنی قصد قیلورلق آدملر بولاچاق توگل ایدی.

بوامیدلرنڭ بوش امید ایکانلگی، ایڭ اوّل سانسیالیستلر کوزینه کورندی.

دوما فقط بایلر فائده‌سینه‌غنه بولاچاق. اشچی خلقلرنڭ فائده‌لری هیچ قارالاچاق توگل دیدیلر.

سوزلرینڭ توغرولغی ظاهر بولدی. خدمتکارلرینه بایلرنی صایلاتورغه هرتورلی پلانلر قوردیلر. اشچیلرنی «تارغاؤا پرامیشلننی پارتیا»غه یازدردیلر.

بر آزدن لیبیراللر فائده‌سینه‌ده بولماوچیلغی ظاهر بولدی.

کانستیتوتسیونی دیما کراتلرنیده جیارغه توتوندیلر. صاراتوفده ایکی یوز ایللی قدر «خلق ایرکنچیلگی» پارتیاسینه یازلغان کشیلرنی حبس قیلدیلر.

دیما ککه دوما آنلر اوچونده توگل ایکان.

دوماده بزگه شاید برر کیساك یر بیردرلر ئلی دیب کوتوب تورا تورغان اول خلق اوچونده توگل ایکانچیلگی بوکونلرده کوزگه کورینه باشلادی.

بوکونلرده کونوب تورغان هر کون ایرته برله یوقودن توروغه بولوی امید ایتوله تورغان یخشی خبرلر اورنینه یاڭادن برنومیدی‌لك پیدا بولدی.

بو کونلرده‌گی غزته‌لرده ویانکه غوبرنا-سندن کیلگان خبرلر بتونلای کشینڭ کیفن یباردی.

ایندی مقصودمزغه یتامز دیب یورگان بیچاره آول خلقینڭ آغزندن آشن آلغانلر.

شول روشچه واقعه‌لر بولغان: آول کشیلری ڤیبرشك‌لك اوچون کشیلر تعیین قیلوب یازالر ایکان. زیمسکی ناچالنیکلر بو یازغان کشیلرندن کوڭلینه اوخشاغانن قالدروب اوخشاماغانن بوزوب یاڭادن ایکنچی کشینی تعیینلرگه‌قوشا ایکان،

بوندن‌کورنه‌که دوما خلق اوچون توگل، بلکه بیوروکراتیا اوچون هم بیوروکراتیانڭ یاراتقان کشیلری اوچونگنه ایکانچیلگی.

اگرده دوماغه زیمسکی‌ناچالنیك وشونڭ شیکللی بیوروکراتیانڭ یاراتقان آغای انیسی، فدا وفداغیلر یغنه کررگه تیوش‌بولسه‌اول وقتده هیچ دومانی جیوب یوریسیده یوق. وآندای دومانڭ هیچ بر کشیگه کیرك بولغانیده یوق.

آنده‌کشینی حرمت‌ایتارگه قوناقغه‌چاقرمیلر بلکه خدمت ایتارگه اشکه چاقرالر.

صایلاو اشلرنده چیناونکلرنڭ هیچ تأثیری خلقنی‌کوچلاوی بولماسقه‌تیوشلی دیب زاکون قچقروب تورا. اما آنلر همیشه اشلرنده یوری بیره‌لر.

اشلاگان اشلرنده هیچ عیبکه قالماغان زاکون قول آستینه کرمگان بوندای چیناونیکلر بزنڭ روسیه‌ده یتارلك.

اصلاح مدارس.

«اصلاح مدارس» حقنده بو کونه قدر خیلی مذاکرات میدان‌غه قویلدی هرکم خاطرینه کلدیکینی سویله‌دی. بنده فی الجمله خاطریمه کلان شیئ گرچه امثالی بعض جریده‌لرده ذکر ایدلمش ایدیسه‌ده هرکم اوزی‌نڭ تصور ایتدکی شیئ میدانه صالوب مقبولیة حالنده تشکر ایدەر وبالعکس یعنی شایان قبول اولمدیغی وقت ینه ضرر یوق یخشی‌راق وتأمل ایله یازمق‌غه اجتهاد ایدەر ویازاچاق سوزلریم بونلردر. بزم اولاد وطن‌مز وملتمز البته کوب فنلرگه محتاجدر. الحالة هذه مدرسه‌لرمزده اوقوله تورغان فن‌لر بر نیچه گنه فن‌لردر، آنلرنڭ بعضیسی صوری وادعائی محض‌در. مثلا بعض مدرسه‌لرمزدن حزده علم

حدیث اوقوله‌می دیب صورالسه اوقوله مونه عین‌العلم — شرعة الاسلام اوقوله دیب جواب ایشدلور وهکذا ایمدی علمامزنڭ ایڭ کوب بری قزان شهریدر. شونده هر محله‌ده هر مدرس افندی هر قایوسی اوز باشلارینه شاگردجیوب اوقوتمق هوسنده‌در. لکن قطعا وجزما ایته آلامن‌که بو هوسنده ممکن قدرلی سعی ایتسه‌لرده دکانلرنده مشتری وطالب‌لرنی کما ینبغی هرنه کیره‌کلری اولسه آنی ویروب قناعتلندرلیك ماللری یوق. هرکمگه معلومدر: مستقلا دکان آچقان آدمنڭ خزینه‌سنده بتکولیك مالی وتواری والوان وانواعی اولمق تیوشدر. واگر اوزنده شوشندای نرسه‌لری بولماسه بولغان یرنی انصافیله اوزی کورساتمك تیوشلیدر. انسانیتده بودر. اگر بلوبده کورسه‌تماسه زور انسانیت سزلیك ایتکان بولور. بس هر قایسی مدرس‌لرمزگه ظن عاجزانه‌مچه هیچ تأخیر ایتمای وجمعیت العلماءغه البته‌البته‌قوشلوب‌تیز کونده‌مدرسه‌لرنی اصلاح‌قه کرشمك فرض ولازم‌در. چونکه حاضرده مدرس‌لرنڭ اوز قول‌لرنده اش اولاچق واگر حاضردن اوق اصلاحقه کرشمای تیك تورلسه بر نیچه کوندن طلبه وشاگردلر اوزلری الحالة هذه کرشکان اشلرینی فعلیتکه چقاراچقلردر. اتحاد وبرلیك شولقدر قوتلی نرسه‌درکه تصور وتخیل ایدلمگان اشلرنی میدانغه چقارادر شاگردلرده اتحاد واتفاق بیك نفوب بارماقی ملا ومدرس‌لرده اتفاق دیکان نرسه‌نڭ آزلغی بلکه یوقلغی کوب مدرس‌لرنڭ قول‌لرندن اشلری‌نڭ کیتماکینه سبب بولاچغی کون کبی ظاهر بولوب بارادر. یه‌حضرت‌لر ازنهاو اوزلرنکزنڭ آبرویلرنکز توکولماسدن بورن آرانکزده اولغان بولغانچیق فکرلی‌لرنڭ سوزلرینه قارامای اتفاق قیلوب مدرسه‌لرنی اصلاح‌غه کرشونکز بر کون آلدن بولسه‌ده غنیمتدر. بارنکز برگه جیولغانده طالب‌لرنڭ استاگان علم وفن‌لری مجموع‌نڭ آراسنده تماماً اولمسه‌ده‌قسم‌کلی‌سی تابولاچق. اوزلرنکز بر بولسه‌نکز مدرسه‌لرنکز بر بولاچق. مدرسه‌لر عمارت جهتندن بر مدت گاچه یاراب تورر‌لیق‌فقط مادی ومعنوی‌تربیه‌گه‌محتاجلردر. مادی دیگان‌مز مصارف‌چه دیمکدر. امام‌لرمز اتفاقده اولغانده شوشی قزان محله اهالی‌لرندن همه‌سی بر آغزدن برکلمه قارشمای‌بایی یارلیسی قولندن کلکان قدر همت واعانتنی هیچ آیامای قیلاچق. فقط اش ائمهٔ کرام‌نڭ اتفاق برله خلق‌غه (جماعت) آنکلا توشنده. خلق‌مز جماعت وقومز یول کورساتوچی بولغانده

تش دوکتوری

ا. م. بورلیاند. بالشوی پرالومنی‌اورامده گورزین یورطنده. سرخاولرنی ایرته‌گی ساعت اوندن کیچکی ساعت آلتی‌غه قدر قبول ایته، یاڭا تشلر قویادر.

آرزان بها ایله صاتولادر هر تورلی ماملر (ڤاتا) سرایده ۲۱نچی نومرده یارمالایف وکیلی عمر ولیدف.

قارشی‌غه ایشوچی بولسه آنی شول امام‌لر حضورلرینه چاقروب نصیحت قیلورلر وکوندررلریارامز اشندن‌قایتاررلرا گرنصیحت فائده ایتمازسه بین الاسلام اشدّ النفاق ایله منافق اولدغی اوچون تشدید برله معامله ونهی عن المنکر قیلورغه تیوش اولور وهنوز اصرار ایتسه ما بین‌دن چقارلور مطلقا معامله ومکالمه‌دن امتناع‌که تنبیه ایدلور. توبه ایتکانچی‌که قدرلی شول طریقه اش ایدلسه انشاء الله‌خلق وقوم توزالاچك. ایمدی شول طریقه هر امام یخشی طرشوب صزغانوب قومینه مدرسه تربیه‌سینڭ خاصیت وفضیلتنی سویلاسه‌لر سنوی، بش بالطه، پورخاوای داخل اوله‌رق، اون آلتی محله‌دن هر کم طاقتی وسعنچه یاردم ایتمگه مبادرت ایدارده اون‌ایکی-اون‌اوچ‌ملڭ‌صوم آقچه‌جیولاقنی‌تصور قیله‌من. مونه موڭغار مصداق اوله‌رق فی الجمله قیلنغان بر اش یاڭا بیسته‌نڭ تباناك مسجد محله‌سنده موندن طوقز ییل مقدم صالح‌جان ملا بتون محله اهلینی اوینه چاقروب مسئله‌نی سویلاب آڭلاتقان صونڭ هر بر یورط باشی استر یورط خواجه‌سی استر فاتیرجی بولسون هر قایوسی حالندن کلگان قدرلی اعانت ایداچك اولغان‌لر. ویرمك ینکل اولسون اوچون آیلق‌لب ویرمك معقول کورلوب جیوشماقغه قرار ویرلکان. بعضی‌سی آیغه بر صوم بعضی‌سی ایللی تین بعضی‌سی یکرمی بش تین بعضی اون تین حتی بعضی‌سی‌حضرت میننده شویله ثوابغه کرشور ایدم دیب سنوی ایللی تین ویرمکنی وعده قیلوب قبولنی اوتنوچی‌لریده بولغان. شول طریقه اتفاق ایدوب هرقایوسی دفترده قید ایدلگان. شول دفترحضر سلامت ایکان. حساب ایدلدکده سنوی دورت یوز صوم جیولمق تخمین ایدلکان، اولوقتده محله‌لاری حاضرگی‌نڭ یارطیسی قدرلی گنه ایدی. لکن تأسف الگی اتفاق‌سزلق اشلرینی

عزیز قارنداشلر شاکردلر!

زمان؛ ترقی واجتهاد زمانی، غفلت وکسللك زمانی دگل واویقو زمانیده دگل.

بو زمانده بر آز فکری وعقلی اولان کیمسه‌لر هر قایوسی اویغانماقده، کندو-لرینك معیشت واستقبالارینی تأمینه حاجت شیلری آراماقده، طابماقده‌لر. هرکم حزب حزب اوله‌رق حقلرینی طلب ایتماکده وکندولرینه مادة ومعنا ظلم ایدن کیمسه‌لرك ظلملرندن قوتولماقده‌لر.

حالبوکه بزلر همان غفلت اویقوسیله اویوماقده‌مزلر.

وقت دگلمی؟ بر آز اویغانماغه وباشمزی کوتاروب حالمزی بر آز قایغرتمایه.

اویات دگلمی؟ باشقه ملت طلبه‌لرینك منفعت عمومیه اوچون جانلرنی فدا ایتدکلری زمانده بزلر منفعت عمومیه دگل منفعت جزئیه اوچونك حرکته کامایچه «مدرسه نك پوچماغنده بودنیانك اوجماحنده» دار العجزه قارتلری کبی یاتماقلغمز.

یازقلر اولسون بزلره!

شوندای بر زمانه کلوبده اوزیمزه لازم شیلری واستقبالمزی تأمین قیلوردای نرسه-لری تحصیله اجتهادایتماومزه وملت خادملری دیه دنیالر توزدروب های هوی اینوبده ملت اوچون دگل، فقط بر قارنداشمزه اولسون باردم ایته آلماومزه، وآرالرمزه بر کونلیك اولسون اتفاق حاصل ایته آلماومزه.

قرنداشلر!

بزم کبی مظلوم کیمسه‌لر ایزلانیلسه هیچ تابولنماس، زیرا ناظر دیه عد ایدلمش کیمسه‌لریمز بزم تربیه‌مزه وفائده‌مزه وقف ایدلمش آقچه‌لری وبنالرنك اجره بدللرینی آشاب تنلرینه اولدکلری بعدنده چاپانلر حاضرلاب بزم فائده وتربیه مز اوچون لزومنچه صرف ایتمایورلر.

وملالرمز ایسه کندولرینك خادملری اولماق اوچون محبوس حیوانلر کبی جیبوب خلقغه کوستارمك اوچون گنه مدرسه‌لرینه شاکرد جیماقده‌لر. شاکردلر بزم خاتونلرمز کبی اولدقلرندن تمام قل کبی اولورغه تیوشلی دیه‌رك اه‌دن قورقمایچه بنی‌آدمدن اویالما-ینچه مسجدلرده انسانیت دائره‌سندن چیقوب سویله‌یورلر. اما بزم حالمزی واستقبالمزی تأمین ایچون برکره اولسون مصلحتلر ایدیشوب چاره‌سنی آرا ودگل حتی تفکرده ایتوب قارامیلر.

توغانلر! عارلك دگلمی؟

اشچیلر حاللرینی اصلاح اوچون آرالرنك اتفاق حاصل ایتدکلری وجمعیتلر تشکیل ایدوب تعاون وتناصره یوللر ازلادکلری زمانك بزلر علمسزلك وهنرسزلکمزه هیچ تأسف ایتمایچه جهالتمزه راضی اولوب سویونه سویونه یاشامقلغمز.

وهرکمنی ذلیل وحقیر ایدن جهالتدن قوتولمق اوچون عمومی شاکردلر آراسنده اتفاق حاصل ایدوب وقفچی ناظرلری وفدیه‌چی ملالری یولغه قویوغه اجتهاد ایتماومز. وحکومت قولنده‌غی آقچه‌لرمزی آلدروب مدرسه لرمزی اصلاح ایتدرورگه طروشماومز.

ناموسسزلك دگلمی؟ جوهردن قیمتلی یاش عمرلرمزی بیهوده اوتکارما کلکمز. ومدرسه‌لره کلوبده حماچیلر ومیت آشی آشاوچیلر، زکات فطر تلانچیلری اوله‌رق علوم ومعارف باقچه‌لرندن یراق تورماقلغمز.

توغانلر!

آخر سوزلری دیپورزکه عقلمز باشمزده اولسه بر آز حالمزی تفکر ایدیکده تیزدن آرالریمزده اتفاق حاصل ایدوب اصلاحه اجتهاد ایدیبوك.

یوقسه بوندانده رذالتکه بوندانده قباحتلکه تشوردرلر.

اویغانیق شاکردلر بتسون نفاق یشاسون اتفاق.

«الاصلاح»

۲۸ ذوالحجه سنه ۱۳۲۳

«حریت» یاکه «حریتدن استفاده»

بوحریتدن استفاده میدانغه تماما چقوب بتماسه‌ده قسما اولچاوندن طشقه چیقوب آشوبك کیتکالی. اوچراغان بر کشی‌گه اوچراغان بر خاتون برله عقد نکاح اجرا ایتمك شرعا وباکه نظاما نکاح یورتورلیکمی توگلمی هیچ تفتیش قیلمای وهیچ برحقلری اولمدغی حالده بعض برصوفر صوفی وشولار قبیلندن اولغان‌شاکردلر بوندای اشلرگه هر وقتده وهر محل‌ده مباشرت قیل‌لر. بوزمانك نظاماغنه حکم گه اله‌کماسه یاری بولوب کیتکان اما شرع شریفده خلاف بولغان اشنی قیلماقدن طیمق تلگه‌گنه قالغانلقدن‌می یاکه باشقه‌دن می آنی برده ملاحظه‌غه آلمق‌یوق. دنیانك آرتندن آخرت وارلقنی بر آز خاطرلاگان آدم البته وجدانی برله بوندای اشکه کرشماس. نظاما حکم‌گه الاکماس اوچونده کم ایکانلیك‌لرنی باشرتالار. مونه حاضرده بنم محل‌مده واقع مسئله اسمی وآتاسی وقریه‌سی معلوم بولغان معلوم(اجم)مدرسه‌سنده‌گی برشاکرد کلوب باشی تولمغان بر قزغه آتاسی‌نك رضاسندن باشقه نکاح اوقوب ایکیسی‌نی قوشوب کیته: بومسئله‌ده نیچه خلاف نظام اش واردر برنچی نظام قارشنك متریك‌که تعلقلی اشنی اوکازسز کشی‌نك قیلماقلغی. ایکنچی نظام‌ده تعیین قیلنغان یاش‌نك تولماغانلغی. اوچونچی قزنك ولی‌وآتاسنك رضاسندن بشقه اولماقی. دورتنچی امام محله تصرفنده اولغان اشکه قاتوشمق شرعا وهم نظاما حق الغیرده تصرف بلااذن اولغان-لقدن مسئولیة تحتینه قالماقی. بوندای اشکه جرأت ایدوب مباشرت قیلغان کشی: زاکون نك (۶) نچی - ۲۵۷۹ نچی وهم بشقه نچه استاتیه بوینچه حکم آستنده قالاچاغنده شبهه یوقدر. بوندن بشقه مسئله‌لربك واردر. نصیب بولسه تفتیش قیلوب ایکنچی دفعه‌ده یازیلور.

یاکا بیسته‌ده ملاصالح جان بارودی.

بو یاشی یتما کان فقط نظام بوینچه‌غنه یارامی. شرعاده یاراماغان عدتی تولماغان ایردن آیرلغان خاتونلار ملالرغه کیلوب نکاح اوقومقاچ شوندای کشی‌لردن ایجاب قبول اسمنده ایدب نکاح ایتدرالر بو اشلری نظاما یارامغان کبی شرعاده هیچ یارامی، ۵۰ تین بر تنکه اوچون دین‌لرینی صاتارغه نیچوك راضی بولالر ایکان؟ بیك عجب!

اداره.

غراف ۋیتته همانده خلقنك اوزینه اشانوون تلی.

زا گرانیتسه‌ده یاکا برر زایوم یاصارغه توغری کیلمگان بولورغه کیراك، چونکه غراف ۋیتته خلقنك اوزینه اشانوون خلقنك یاکادن‌ده صبر ایتون اوتنه.

مملکت اچنده‌گی قرض (زایوم) ۋیگرشلی بولسه‌ده همیشه یاصالوب بتکانی یوق.

«تارغاۋا پـرامیشلیننی غزته» ده بیك شومارطوب یالتراتوب یازغان «۱۷ نچی اوکتابر هم اختلال» دیگان مقاله‌سنده ایته‌در: «ایندی، حکومت اختلالنی جیگگاچ(؟) خلقغه ۱۷ نچی اوکتابر مانیفیستنده ایتولگان ایرکنچیلکلرنك چن ایکانینه اشانورغه ممکن بولور. اشنك بولای ایکانی تیزدن ۋایاننی پالاژینیه‌لرنی بترو هم مانیفیستده‌ایتولگان ایرکنچیلکلرنی خلقغه بیرو برلن کورساتلور» دیب.

آلای «ریۋولوتسیه‌نی جیگگاچ» نیك صوك ۋایاننی پالاژینیه‌نی بترونی بولای اوزاقغه قالدره‌لار هم نیك مانیفیستك ایتولگان حریتلرنی حاضر اوك وجودگه کیلترمیلر؟ «روس» غزیته‌سی موکا بیك قسقاغنه هم بیرلسونلر. دخیده خدمتنده عیبلی اش اشل‌گان چیناونیکلرنکده اشن پریساژنای صود قاراسون. (صودنك حاضرگی حالنك عیبلی چیناونیکلرنی جوابقه تارتدرو بیك چیتون).

---

۵ نچی نومرودن مابعد

صود (حکم) نیندای بولورغه تیوشلی

هم طودرادر چونکه آلارنك کوبسی معرفتسز کشی. عادتك آلار کریستیانلرنك هر ایزگو أش باشلاولرینه قارشی‌توروب، خلقنی‌روحی (جان) قارانغیلقنده توتارغه ترشه‌لر. آلار خدمتلرندن نه چاقلی تیزراك توشرلسه‌لر، شول چاقلی خلقغه‌فائدلیراقدر. صوڭغی قرق یل اچنك ۱۸٦٤ نچی یلنك الوغ نظام‌نامه لرندن‌طش أشلر أشلی باشلادیلر: آدمینیستراتسیا (زاکونلر-نی ادا قیلوچی باشلقلر) کشیلرنی‌هیچ صودسز تورمه‌گه یابوب ئلله نیچه شر یل‌توتا ومملکت چیت‌لرینه یباره باشلادی. صودلر اوزلرینك حقوقلرینه آدمینیستراتسیه قاتشساده، آلارغه هیچ داشمی نیك قارابقنه توردیلر! مملکت عیبلری حقنده بولغان أشلر خصوصاً چیناو-نیکلر ایچون قورقنچلی أشلر ئلله نیندای‌بیکلی أیشکلی أستبنا آرتنده‌غنه حکم قلنه‌باشلادیلر. بیکلی ایشك ارتنده نی بولغانی هیچ کم گه معلوم ایمس. بیگراکده ایشك بیکله‌توب حکم ایتد-روچی، کوبدن توگل خدمت‌دان چیققان یوستیتسیا مینیستری موراۋییوف (امور عدالت وزیری) بولدی. صودنك گلاصنی هم پوبلیچنای‌بولو یاقتسی‌چیناونیك افندیلرگه بیك کوڭللی توگل‌آخری! ۱۸٦٤ نچی یل‌نظام نامه‌سینك‌عدالتلکندن‌حاکملر اوزلریك آز آز چینگه‌تابا باشلادیلر. همك چیناونیکلر پشلداب اینکان‌سوزگه‌قولاقلردن بیگرك صالاباشلادیلر. روسیه مملکتنك عدالتلك آزاباباشلادی. لکن ایكك نچار بولغان اش کوبرك اوگالاۋنای‌اشلر-نك، خصوصا صوڭغی یللرده، حربی حکم‌گه بیرله باشلاویدر. حکومت، تله‌گان مینوتنده، مملکت‌نك تله‌سه نیندی اورنون قوتلی یاکه عادتدن طش‌صاقلاو حالنده اعلان قیله آلادر. موندی حالنده عمومی ترتیب بتوب، مملکت خلقینك حقوقلری کیمتلنه‌در همده اوز‌اشندان برکمگه‌ده جواب بیر مسکه اختیارلی بولغان بوتون باشچیلق (ۋلاست) چیناونیکلر قولینه کوچه‌در. بوحالك گینیرال گوبیرناتور بارچه اوگالاونای أشلرینده حربی‌حکم‌لرنك قارامقینه طاپشره‌در. حربی‌حکم‌لر کوبسنچه‌اولم‌جزاسون استعمال قیله‌لر. حاضر بوتون روسیه دیبرلك قوتلی‌هم‌عادتدن‌طش‌صاقلاو حالنك بولغانلقدان بزنك کوبمزنك عمری چیناونیکلر، یاکه بربر گینیرال آت کاۋالیریه، یاکی گینیرال آدیوتانت قولنكدر. هم‌درستلکك، بوصوڭغی وقتلرده قلنغان اولم جزاسینك حسابی بیك ضوردر. عادتیگنه عیب ایچون اولم جزاسون بیره‌لر؛ بوبوتوننای‌قورقنچلی برزاکونسزلقدر چونکه بزنك زاکونلر بوینچه اولم جزاسی حکومت‌عیبلرینك‌بیك‌آزی ایچونگنه‌صالنه‌در! موندین باشقه، قوتلی یاکی عادتدن طش صاقلاو حالنده چیناونیکلر تورلی تورلی آبازاتیلنای پراۋیله (لازم قاعده‌لر) چغاره‌لر همك بوقاعده‌لرنی ادا قلمغان ایچون کشیلرنی بیك قاطی جزالیلر. شولای ایتوب، چیناو-نیکلر زاکون چغاررغه، حکم قیلوغه دخیده اوزلرینك حکم‌لرون خلقغه ادا قیلدررغه بارچه‌سینده‌ده اوزلری خواجه بولا آلالر. بواشدن تورلی حقوقلرنك کامل بولغانویده چغادر.

بز ایندی صودنك نیندای بولورغه تیوشلکن یتارلك سویله‌دك. بزنك روسیه تیز زمانك توبنده ایتله‌چك‌اصلاحلرنی قیلورغه تیوشلی‌در. زیمسکی ناچالنیك، گارادسکی صودیا (شهر حاکم) لری حقنده‌غی قاعده‌لرنی بوتننای بتروب، یاگیدن مملکت‌نك هر جیرنده میراوای صودیاقویو تیوش. بومیراوای صودیالرنی زیمسکی هم شهر محکمه‌لری صایلاسونلر ایدی (بو محکمه‌لرنك‌ده اصلاح قیلنووی‌اوسته‌لنه‌در. هم بو‌محکمه‌لرده‌اعضالر بایلردانغنه بولماچی بلکه بوتون خلقدن صایلانغان کشیلر بولسون‌ایدی) الوغ‌اشلر ایچون پریساژنای صودنی قالدرو تیوش. لکن اول صودقه، بایلق وفقیرلك جهتندن جیکلنمایچه هرکم تیگز بولوب پریساژنای بولاآلسون. بارچه الوغ‌اشلر همده مملکت عیبلری حقنده‌غی اشلرده‌پریساژنایلر صودینه بیرلسونلر. دخیده خدمتنده عیبلی اش اشل‌گان چیناونیکلرنکده اشن پریساژنای صود قاراسون. (صودنك حاضرگی حالنك عیبلی چیناونیکلرنی جوابقه تارتدرو بیك چیتون).

بارچه عادتدن طش صودلر (حربی، چیناونیك صودلری هم باشقه تورلیلری) بترلسونلر. صودنی‌یاشرون اشکه ئه‌یله‌ندرو مثلاایشك یابوشیکللی تدبیرلر هیچ‌یورتلمسن. فقط شوشی ایتلگان شرطلرنك بارچه‌سی بولغانده‌غنه بزنك صودلر، تیز، درست هم مرحمتلی بولا آلورلر، همده شول وقت خلقغه یاقین بولوب، آنك ایچون قیمتلی بولورلر، بو شرطلرنی کرتکانچه بزنك صودلر درست حکم‌دن مسخره قیلوغنه، باشقه هیچ نرسه ایماسلر. بو اوزگارتولرنی خلقنك فقط اوز وکلاتیگنه قیله‌آلور. بو وکیللر، قزخاتون وایر، طائفه هم دین آیرمالری بولماچی، بارچه خلقدن تیگز صایلانسونلر، آلارعمومی هرکمگه تیگزهم توغری (یعنی هرکم صایلاو-چی ایچونگنه طاوش بیرماچی، توب توغری وکیل بولوچی‌ایچون طاوش بیرورگه‌تیوشلی) طاوش بیروایله صایلانورغه تیوشلیدر. شول وقتقه قدر بزده درست، مرحمتلی هم تیز یورتله تورغان صود بولا آلماس.

ترجمه قیلوچی: محی الدین قربانعلییف.

آچیقغنه جواب بیره: بو «نارگاۋا پرامیشلیننی غزیته» آرقلی بیرگان وعدهلر شیکللی وعدهلرگه روسیهده هیچ کم اشانماس. اگرده بوزایوم یاسار اوچون اشلاگان اش بولسه اول چاقده‌ده موندی قارماقغه هیچ کم الاکماس.

خارجی خبرلر.

ادارهدن

گیرمانیه هم آفستریا توغروسنده یازلغان خارجی خبرلرنی اعتبار برله اوقولرینی رجا ایدهمز.

یاۋروپا پالیتیکهسینك اوستینه توغان قارا بولوطلر بوکونلرده بیك قویولانمقدهدر. بر جهتدن گیرمانیه ایله فرانسیه، ایکنچی طرفدن شولوق گیرمانیه ایله آفستریا آراسنده طور طاوشلرنك چغوی بیك احتمالدر. بزنك روسیهگه بو اشلرگه اوزی قاتوشماینچه چیتدن گنه قاراب تورورغه بلکه توغری کیلور.

گیرمانیا.

گیرمانیا ایله فرانسیه آراسنده، فاس مسئلهسی ایچون صوغش باشلاناچاقن کوتده تور ایندی. حاضرگی فاس پالیتیسیهسی حقندهغی نزاغلی مسئلهنك حکم قلنوی، مذکور صوغشنك بولو وبولماوچیلقنده حکم قیلورغه تیوشلیدر. جزائردن کیلگان خبرلر بوینچه، گیرمانیهنك وکیللری اوّلگیچه فاس پالیتسیهسی حقندهغی مسئلهنك مستقل پادشاه سلطاننك قارامافینه طابشرلوون تیلیلر. لکن بو پالیتسیه أشلرون تفتیش قیلو طنجهدهگی کونسوللرغه بیرلسون دیب اجتهاد قیلالر. گیرمانیهنك بو تقدیمی ایله خلق آراسون تیکشرورگه قویغان تفتیش آراسنده هیچ آیرما یوقدر. فرانسیه حکومتی مسئله حکم قیلنونك موندای طریقن قبول ایتمگانلك سببلی آنگلیه، روسیه، ایتالیه همسایدینوننای أشطاتلرغه اوزون محتلی کورستهدر.

صوغشنك یاقین ایکانلکی، ایك اوّل، آنگلیهنك شمال دیگزنده فلوت کوبایتوی ایله اثبات ایتلنه، ایکنچیلای، آنگلیهنك مونده فلوت آرتدروینه قارشی گیرمانیه اعتراض قیلا، اوچونچیلای، آوستریانك ریبخستراتندان (مملکتنك کیکاش جمعیتندن) کرامارژ اسملی وکیل صوراغان: گیرمانیه ایله فرانسیه آراسندهغی صوغشقه آفسترا - ۋینگیریهنك سایوز لوازملرینه بناً قاتشوی حقمی دیب.

آفسترا - ۋینگریه.

آفسترا ـ ۋینگریهنك حالی قورقنچلی هم آغردر. چونکه موندین الك بر نیچه کونلر گنه، ۋینا شهرنده پادشاهنك فرمان عالیسی اعلان قیلنوب، ۋینگریهده مشروطیت وقتلیغنه بولسهده بترلگاندر. ۷ نچی فیۋرالده فرمان عالی یورتلنوب، پارلامینت یابلغان. موندای تدبیرگه ۋینگریهنك خلق وکیللری نیندای جواب بیرورلر ایکان؟

ۋینادن چقغان هر نرسهگه دشمانچیلق ایله قاراوچی وینگریهنك خلقی بو أش حقنده تیك توروب قالورلر میکان؟

پارلامینتنی کوچلاب تاراتو خلق ایله تاج (پادشاه) آراسنده آیرم آچق قان توگوگه سبب بولماس میکان؟

بومسئلهلر برگه جیولغاچ، خلقنك اوز آراسندهغی عمومی ...

زور مسئله بولوب چغالرکه حتی بولار قارشنده فاس مسئلهسیده یوق درجهسندهگنه بولور. صوکره ۋینگریهدهگی خلق ایله پادشاه آراسندهغی کوراشوگه آفستریه جیربنه اوتورغان باشقه خلقلرده قاتشورغه تیوش بولالر. شول طریقه، گیرمانیهنك برلشوی ایله یاراتلمش آفستریهنك میراث حقندهغی اسکی مسئلهسی قوزغالوب، أشلرنك یمان بولوزمانی یاقینلاشهدر. مونك حقنده آفستریهنك مملکت أشلرون قاراوچیلر حاضر اوزلری اجتهاد ایتدیلر، پادشاهلری آلارسوزی بوینچه پوداپیشتگه پارلامینت تاراتو ایچون کامیسار (خزینه آزقینی قاراوچی) یباردی. پارلامینتنی تاراتو حقنده فرمان عالینی ادا قیلدای فقط اعلان قیلوب قنه تورورغه تیوش ایدی. حاضر ۋینگرسکی پارلامینت یورتندهغی ملطقدن بر نیچهگنه مرتبه آتو، بر نیچهگنه جراحتلنگان یاکی اوترلگان کشی، حتی پارلامینت باشچیلرینك ایك مشهورلریده خلق آچووینك قابنوون صوونده آلماسلر. خلقنك بو آچولانوی بیگراك گابسبورگلرنك مستقل مملکتلری ایچون هلاکتلیدر، چونکه ۋینگریهدهگی آفستریه خواجهلقن صاقلار ایچون حاضر یاوروپاده هیچ کم یوق هم روسیهده حاضر ۱۸۴۹ نچی یللردهغی شیکللی أشلرنی أشلی آلماس. ایکنچی یاقدن قاراغانده گیرمانیه ألوغ وقدرتلی مملکتدر، وینگریهدهگی آفستریه خواجهلقینك جیمرلوین تلاوچیلگی بیك بیلگولیدر. یاقین شرقنی میدان ایتدروب صایلاب آلغان گیرمانیه پالیتیکهسی بوتون آفستریهنی سلانیكگه قدر بولغان بارچه دعوالری ایله سیوب وسیباب توردی. ۲ نچی ویلگیلم پادشاه بولوب تورغانده گیرمانیه آفرن آفرن لکن درست آدوملر ایله آفستریهنی جیمروگه یاقینلاشدی، روسیه بیوراکراتیهسینك صوقرلقی، اوز خلقینك سیاسی آچلوون توتوب توردی، انك کوچلرون براق شرق تورتوب یباردی، یاقین شرقده گیرمانیهغه کامل ایرکنچیلکنی تاپشروب آنك قوّتن کوبایتدی. گیرمانیهنك ایرکنچیلکن صاقلاوینه روسیهنك آزبهداغی بختسز صوغشبده بیك کوب سبب بولدی، خاضر ایندی گیرمانیهغه فرانتس - ایوسیف پادشاه هم آنك کیکاشچیلری نهایتسز خدمت ایتهلر. بولارنك بارچه أشلرندانده، حتی پوداپیشتقه صوغشدهغنه بیرله تورغان وکالت ایله کامیساریبارولرینه قدر، معلوم که، بولار وینگریهده ترتیب توزترگه پروسیه صالداتلرینك کرمکن تلیلر، لکن ایندی آفستریه ترتیبن توزو ایچون توگل بلکه گیرمانیه ترتیبن کرتو ایچوندر.

فرانسیه

روسیه اختلالینك طریقنچه أشچی سایوزلری کونگه ۸ ساعتلك أش وقتی کرترگه بیك اجتهاد ایتهلر. فابریك وزاۋود خواجهلری بو أشچیلرگه قارشی تورو ایچون اوزلرینك آقچهلرون جیبوب بیك حاضرلنهلر.

◆◆ لوندون پارلامینتنده أشچی خلقدن صایلانغان یگا چلینلر أشچی حلقنك طورمشنی ترتیبکه صالو توغروسنده یخشی یخشی خطبهلر سویلگانلر.

داخلی خبر.

◆◆ غراف ویتتهنك بوکونلرده بیك قزوقلی بر واقعهگه اوچراغانلقی بیورافراتلردن ایشتلمکدهدر. عراف ویتته یانداغی یولداشلری، داخلیه ناظرینك ایبداشی هم عصودارستوییننی حسابلر مفتیشی فیلاسوف، لر ایلن برابر تونگهرك قالوب بر مجلسدن قایتوب بارالر ایکان، بر وقت مویقاده محافظه فرقهسی تورا تورغان ۱۲ نچی نومر، ایودن بر طاوش ایشتلهدر. غراف ویتته عجبسنوب یانداغی یولداشلری ایلن توغری بوایوگه کرهلر. ایوده قارا گروهنی اوندی تورغان نرسهلر یاصوب یاتقان بر ضور مطبعه کورهلر. شونداغی بیورافراتلر اوزلرینك کوچلرنی یالغان اشکه صرف قیلغانلقلرنی اوزلروك اقرار قیلغانلر. حاضرنده بو مطبعه غراف ویتتهنك اوگوتلوی بوینچه یابلغان ایمش دیوب ایتهلر.

اطراف خبری.

◆◆ تساریۋو کویشایسکیدن «ناشاژیزن» غزیتهسینه آچلق، تیف، اسیاربنیه، اسکارلاتین اویزده خلقنی بیك خراب اینوی، اورامlarده ژاندارلار کورنه باشلاوی هم بر نیچه کشینك حبسکه النوی توغریسنده یازالار.

صوڭ خبرلر.

◆◆ ۋیچیرنی گولوص غزیتهسی یازهدر: تسارسکی سیلاده اش صولغه تابه بورولدی هم غراف ۋیتتهگه پالیتیکانی اوزگارترگه کیرهك بولوی آڭلاتولغان. باکی اشلر سرای معیشتنلگی اوز گارتلولردنده کورناچك.

نیزور شادلقلر، اگر بواش درست بولسه!

◆◆ مینیسترلر کابینتنده قالاسی کیلماگان تیمیریازف شوشی اراده تسارسکی سیلاغه باردی هم اوزینك خدمتدن چغوینی، کوب قسولر برلن روسیهنی خراب ایتوگه بولشاسی کیلماگانلکدن دیب کورساندی. تیمیریازف اوزینی پادشاهلق ساۋیتینه چلین ایتوب قویماسغه اوتندی.

◆◆ (۲۰۰) لب غینیرال نویابر هم دیکابر اوچون پینسیه بیرلوب خدمتدن چغارلغانلر.

◆◆ مالیه مینیستری طرفندن (٤) کازیوننی پالات اوپراۋلایوشیسی خدمتدن چغارلغانلار. ینه (۲۰) اوپراۋلایوشی چغارلاچاق ایمش. بولای کوبلاب خدمتدن چغارولارنك سببی اوپراۋلایوشیلرنك مینبگلرنی هم چیناونیکلر سایوزینی یاقلاولری ایمش.

آقچه مینیسترلگندن ایشتلگان خبرلر بوینچه پاداتنوی ایسپیکتورلرنیده شولاوق جزا کوتهدر ایمش.

◆◆ پیتیر بورغ غوسپیتاللارنده حاضرده خدمتدن قاچوب بیك کوب «آورو» قازاق یاتهدر. باشلقلار طرفندن قازاقلار آلای کوب «آورماسونلار» اوچون تورلیچارهلر توزولگان.

امّا نیندی دۋالار کیرهك بولور ایکان مثلا قافکازدهغی شیکللی بوتون پولکلار خلقغه قارشی باروdن باش تارته باشلاسه؟ قازاقلرغه هم پولیمیتلری دوا بولورمی ایکاننی؟

◆◆ خیرسونده بومبا فابریکاسی تابولغان.

◆◆ پیتر بورغ غزیتهلری غزته ادارهلرنه بولغان تنتو توغریسنده یازولغان خبرلر برلن تولغانلر.

◆◆ مسکاودن بوتون روسیهده اش تاشلاوغه حاضرلانو توغریسنده خبرلر کیله. تیمر یوللرده اش تاشلایاچاق ایمش.

◆◆ یابولغان «روسکویه با گاتستۋو» هم «زریتل» ژورناللری اورنینه «ساۋرمیننیبا زاپیسکی» هم «ماسکالر». دیگان ژورناللر چغه باشلادی.

«روسسکویه با گاتستۋ» سیاسی ژورناللر آراسنده، «زریتل» کولکی ژورناللری اراسنده ایك هیبتلری ایدی.

◆◆ چیت پادشاهلقلرغه آلتوننی بیك کوب یبارونك سببی شوشی آراده صیندلسون بانکاسینه (۹) آی وعده برلن آلنغان (۱۵۰) میلیون آقچهنك سروگی تولوی ایمش. موندن، بو بورچنك وعدهسی اوزاینلدی دیکان سوزلرنك یوق سوز ایکانلکی هم کاکوفسوفنك زاغرانیتساغه باروی قازناغه راسخوددن باشقه بر نرسه. کیترمهگه نلکی کوریلهدر.

◆◆ تورلی گوبیرنالردن پیتر بورغه دۋارانلر دیپوتاتی کیلونك سببی آقچه مینیسترینك یاشرون سیرکولری بوینچه ایمش. بو یازو پاداتنوی ایسپیکتورلرغه آلپاونلرغه یوروب آلارغه بیرینی کریستیانلرغه آرزان بها برلن صاتورغه کیکاش بیرورگه قوشلغان ایمش، چونکه باز کونی بیر اوچون چغه چاق دیب کوته تورغان بوزقلقلرنی حکومتنك آقچهسی هم عسکری یتما گانلکدن بار بیردهده بیك تیز توقتاتولماس.

◆◆ «نوۋستی» غزیتهسینك ریداکتوری پیتر بورغغه اسیزدغه کیلگان مسلمانلرنك هم ارمنلرنك ریزالوتسیاسینی باصقان اوچون جوابغه تارتلغان.

◆◆ عسکر ۋیدومستۋاسنده آدمنی کیمسوته تورغان دینشك خدمتنی بترو و تمامحل قیلونغان. مبارك بولسون.

◆◆ پیتر بورغده یاڭی «ناروdنی تسینتر» پارتیهسی یاسالادر. بوپارتیه ۱۷ نچی اوکتابر سایوزینك اوڭراق بولغان چلینلری طرفندن توزولهدر. بو پارتیا اوڭ یاق هم چیت صول یاق پارتیهلری برلن بیك کوراشاکچی بوله ایمش.

◆◆ معارف مینیستری غراف تالستوی بو صوڭغی آیلردهغی خلقنی قسولرغه راضی بولماینچه هم اوزینك دورنوۋا کابینتنده بولوینه اوکفایسزلانوب، اگر حکومت ۱۷ نچی اوکتابر مانیفستندهغی حریتلرنی، آتو اولتر ودن باشقه نرسه برلن وجودگه کیلترماکچی بولماسه، خدمتدن چغاچاغینی اعلان ایتدی.

قزان خبرلری.

عدل میراوای صودیا.

قزاننك میراۋای صودیاسی کوپریانوف افندی، زیمسکی صابرانیهده، اوزکوچی ایله ترکلك ایتوچی کریستیان خلقن صاقلاو ایچون، اوزحالی ایچون. هیچ قورقمای واویالمای بیك قزو سوز سویلادی. کوپریانوف افندی

یعنی چیناونیك بولسه‌ده اوزی سویله‌گان سوزنده دۋاران آلپاوتلرغه همده باشقه چیناونیكلرگه تیه تورغان ضررلی هیچ نرسه‌ده ناهمادی. لکن آلپاوتلر کوپریبانفنك سوزینه آنك اوزی شیکللی فاراماديلر. قزان آد-مینیستراتسیه‌سی‌نك چیناونیكلری کوپریبا-نی‌دن معلوم اطاعتلی ترتیب ایله سویلاگان سوزن بیان قیلماقنی اوسته‌دیلر، دۋارانلر اوزلرینك دۋاران ترتیبی‌ایله (وکیللر جمعینی آرقلی) اوسته‌دیلر. درست سوزنی سویله‌گان کشی، بوسوزلرون بیان قیلدرونی‌استه‌گان وقتده (اوتنگان وقتده توگل) اوزن نیچك طوبا ایکان؟ مونده نرسه بیان قیلماق کیرك؟ بیان قیلونی استه‌وچیلر درستلکنی بیان قیلدرماچی، شول کوبی‌گنه آڭلامایلر منی؟

•• اوشبو ١٠نچی فیۋرالده جمعه کون ٢ساعتده قزانسکی اورامده بیرغمان یورطنده پریکازچیکلر اتفاقی‌نك رسم کشادی واقع بولدی. آچلغانده بر حافظ قرآن اوقوب امام ملا عبد الله آپانای دعاً ایدب خطبه‌اوقدی. بوزدن زیاده مسلمان پریکازچیك‌لر بولوب امام خطبه‌سندن صوڭ اوز آرالرندن‌ده خطبه‌لر اوقولوب، بر برینه یخشی‌وعظ‌ونصیحتلر ایدلوب، جمعیهٔ خیریه‌دن آلار اوچون دار العجزه‌ده جمعه درسی آچارغه التماس قیلماق بولدیلر. الدین النصیحة بوینچه بولای بر برسینی نصیحت‌لر قیلشوب دین وعلم‌ده هم دنیالرنده ترقی‌غه چالشماقلری بیك معقول اش هم انشاء الله جمعیتلریده ترقی‌ده بولسه کرك بایلرمزده‌انشاء‌الله‌اعانت اینسه‌لرکرك.

یاشاسون جمعیت‌لر یاشاسون مسلمانلر!

•• ییرمسئله‌سنی حل قیلوتوغریسنده. قزاننك گوبیرنا زیمستواسینه بر نیچه چاره کورسانكان ایدی، امّا زیمستۋا بو توغریده بیك اوزاق سویلاشکاندن صوڭده، بر نرسه‌ده اشلامیچه بو مسئله‌نی ایکنچی بر وقتده قارا-مافچی بولوب قالدردی. بو ساۋیت طرفندن کورسانلگان نرسه‌لر آراسنده شوندی مسئله‌لرده بار ایدی: ١) کرستیان بانکاسی آرقلی بیر صاتغان صورتده کرستیان جمعیتلر-ینه (اوبشستۋالارینه) هم‌ایبداشلکلرینه (تاۋاریشستۋالارینه) صاتمایئچه آیرم کرستیان-لارغه‌غنه صاتورغه؛ اگرده زیمیلنی فوند یاسالسه، قازنا ییرلرینده شول اوق ترتیب برلن صاتارغه؛ ٢) اوزی اوچون آیرم بیر آلوچی کرستیانلارغه بواشنی بیکلایتو؛ ٣) کرستیانلاردن آیرم کشیلر بیر آلغان چاقده آلار یاغندن چفاچاق راسخودلارنی زیمستۋا اوز اوستینه آلورغه هم اوپراۋاده بیر آلماقچی بولغان کرستیانلارنك پراشینیه وباشقه کاغدلرینی تیکشرو اوچون آیرم بر اوستال تعین ایتلو؛ ٤) اوزینه آیرم بیر الوب هم شو بیرگه کوچوچی کرستیا-نلارغه یورت صالور اوچون پرانسینسز ٢٥٠ تنکه آقچه بیروب تورغه.

•• قزان‌دوارانلرینك‌عدددن‌طش‌جیونلاری ١٦نچی فیبرالده بولاچق بوجیونده دوارانلر. البته وطن فائده‌سی دیکان بولوب اوز کیراکلرینی‌گنه تیکشراچاکلر. جیوننك پروغرامندن کورنه‌در، که دوارانلر ریۋالو-تسیه بوزوقلقلرینی باسار اوچون باشلقلار طرفندن «علقغه موافق ترتیبلر توزلوی توغریسنده؛ ملت محکومه‌لرنك بارپادشاه‌لق فائده‌سی اچون اوزفائده‌لرینی طاشلاولری توغریسنده؛ روس تلینك‌هم پراۋاسلاۋنی‌دیننك پادشاه‌لقده برنچی‌اورنده تورووی توغریسنده، پادشاه‌لقنك چیتنده‌گی ییرلرینه کیراك بولسه آقچه اشلرینی‌گنه اوزلری قارارغه آفتا-نومیه بیرو اما سیاسی اشلرینی یورتوده هیچ بیرماو توغریسنده سویلاچاکلر. ییر مسئله‌سنده دوارانلر البته آلارنك ییرلرینه تیماو توغریسنده سویلاچاکلر. دوارانلر کرستیانلرنی سبرده‌گی بوش ییرلرگه کوچر-رگه ممکن؛ ییرلری بیك آز بولغان بیر سوروچیلرگه آزراق بیر، حتی اورمانده صاتوب بیررگه ممکن دیب سویلیلر. تاغی بو جیونده دوارانلر بیر توغریسنده بولغان بوزقلقلاردن ضررکورگان دوارانلرگه قازنا-دن کوبراك آقچه بیرلوی توغریسنده البته بیك کوب سویلایاچاکلردر.

•• اوشبو فیۋرال ١٢نك کیچ ٦ ساعتده شهر قزان جمعیت خیریه اداره‌سینك مجلسی بولدی. مجلسده ایکی کشی‌نك دار العجزه‌گه کررگه بیرگان عرضه‌لری قارالوب برسی قبول ایدلب ایکنچی‌سی تربیه قیلوچی کشی‌سی بولغانلقدن رد قیلندی.

٢نچی اعانه‌صوراب بیرلگان ٧کشی‌نك عرضه‌سی قارالوب ایکنچی مجلس‌که تأخیر ایدلدی.

٣نچی ٩٠٥سنه‌نك حسابنی قاراب اعضاغه عمومی مجلس‌دن اوّل‌قارار اوچون طبع گه بیرورگه قرار بیرلدی. عمومی مجلس آپریل باشلرنده بولسه کرك.

٤نچی جمعیت‌نك مکتبینه ایکی بالا اوز حسابنه بیرورگه زاهدالله‌شفیعوالللین عرضه‌سی قارالوب کوز کوننذن مکتب‌نی کینکایتورگه، کوزگه قدرده ممکن بولسه آلورغه مکتب‌نك متولی‌سی ذاکر آپانایف‌غه امر ایدلدی.

٥ نچی کیلاچك جمعه کوننك٢ساعتده‌مکتب رسمی‌آچلوینه یل تولغانلق‌سببلی‌اعضالرنی هم باشقه مسلمانلرنی دعوت ایدب کیلاچك کونلرده دوامینه فاتحه قیلورغه قرار بیرلدی.

اعانه

بوا اویازی دووان قریه‌سنده‌گی باکا مسلمان بولغان کشیلرنك مسجد ومدرسه‌لری فائده‌سینه اعانه قبول ایدله‌چکینی برنچی نومر «آزاد» ده یازغان ایدك.

بودفعه: کاسیم شهرندن عزیزالله افندی البینکفدن (٢٥) صوم اعانه، اداره خانه‌مزگه کیلدی. تشکر ایده‌مز.

اعانه‌لرینی تیزدن محلینه کوندره‌چکمز.

بَدَوی مَدَنی.

بدوی — کم بولدڭ اول قدر جیلکنه‌سڭ؟

مدنی — ادم وانسان.

— نرسه صوڭ انسان؟

— جیردن یاراتلغان جیر اوستنده یوری تورغان، یومشاق نه‌نلی برحیوان.

— نیچك عمر ایته اول؟

— تنن چوبره‌کلر برله قابلی، آشی، اُچه وباشقالار.

— چوپراکلرنی نرسه‌دن یاصی؟

— آلارنی بارنده هر کم یاصامی کوبره‌ك صاتوب آلالار..

— صاتوب آلالار!!!؟ اول نی دیگان سوز؟

— بزنك بیرده آقچه دیگان بر نرسه بار (آلتوندان، کمشدن، باقردن..) شول نرسه‌ڭ بولسه تلاگان نرسه‌ڭنی آلاسڭ.. کبترویده بیره‌لر...

— ئه‌آڭلادم.. بر ایو کرك بولسه شول‌ابیو قدر آلتون، کمش، باقر برله آلماشدروب آلاسڭ ایکن. — یوق — صوڭ نیچك؟

— مونه اینسه‌م ایتیم (کسه‌سندن بر نچه‌آقچه آلوب) بوصی بش صوملق آلتون، بوصی بر صوملق کمش، مونه بوصی ٥تین‌لك باقر.. آلتونی بیك مشقت برله طابلا کمشی آزراق آنصاتراق ئه مونا بو باقر ایندی طاغی جیڭگل طابلا..

— صوڭ طابلسه نی بولا؟

— آڭلامیسوڭ! آلتون‌مشقت‌برله‌طابلغانغه کوره‌باقچی بو آلتون کچگنه‌بولسه‌ده برکشینك مثلابیش کونلك خدمتی کرگان بولا، کموشنه زور بولصاده بر کونلك‌گنه کرگان بولا، باقرینه ئه‌یتیك ٢ساعتلك خدمت کیتگان بولا.. بو آقچه‌لار حاضر مینم‌قولمده. دیمککه مینده حاضر آلتی کونده ایکی ساعتلك‌خدمت بار. مین بازارغه چغامده اوزمه کیرك نرسه برله بولارنی آلماشدرام. مثلا میڭا کیرك ایکان بر چیتك چیتکدن ایکی‌صوم صوریلار. اگر بالفانلا ماصالار بوچیتکگه ایکی‌کونلك خدمت کرگان بولا. (حیواندان تیرسون آلوب چیتك کونی یاصارغه بر کون، کوننی چیتك یاصاب چغارورغه برکون). شول روشچه‌ایکی صوم آقچه بیرمده چیتك آلوب کییه‌م.. ایکی کونلك خدمت ایله ایکی کونلك خدمت آلماشدرادز مونا صاتو- آلونك معناسی‌شول.

— دا!!! آڭلادم، آقچه خدمت ایکان، سزده طورمشلار بیك قزق بیك آنصات ایکان مونا بزده بر کشی بو کونده بر آیاق (چولمه‌ك) یاصاصا آڭار قاشق کیرك بولسه‌اورامغه‌چغاده «کمگه چولمه‌ك کیرك قاشق‌برله آلماشدرام.. کمگه چولمه‌ك...» دیوب قچقروب یوری. بعض وقت شوندوق طوغری کیله بعض وقت بر بل یورسه‌ده قاشق طابا آلمی آشاملق کیرك بولغان کشیلر اگرده‌صدقه‌ده بیروچی بولماسه کوب وقتده آچقاده اوله‌لر.. بزده بازارده یوق آقچه‌ده یوق. هر کم اوز کیراگون اوزی أشلی. أشله‌گان بای = اشلامگان یارلی طورسون ئه‌یتم بزده بای‌ده یوق یارلیده یوق بارده بر تیگز..

— صوڭ سزده.. تنی.لرنك ٢ میلیون (اسکی) لارنك ١٠ میلیون (یاتین‌لارنك) ٢٠٠ میلیون آقچه‌لاری (صوملاری) باردی اوزی ٣٥ یاشنده‌گنه. زیدنك برتینیده یوق اوزی ٨٥ یاشنده.. بوصی نیچك؟

— (اوزاوزینه): «قارا!! چن!! اویلابده قاراماغان‌ایدوم‌درس بیت. طابشی=طابش= رنج ایتوب جیبالارکشی خدمتون یاشرتن بلدرمایئچه آتوب قالالر بزکو نگی یتکانمز اویلابده قارامیمز ایکان» موناچك افندم!

مثلا مینده ١٠٠ صوم آقچه بولسه بازارغه چغامده یوز صوملق مونچالا آلامده قاب صوغارغه بیره‌م. اون کشی اون کونده بو مونچالانی ملك قاب یاصاب بیره‌لر.. مونچالا چاغنده یوز صوملق ایدی اون کشی‌نك اون کونلك خدمتی قوشلغاچ ایکی یوز صوملق نرسه بولدی. خدمتچیلرگه یوزونه ٥صوم برله سوزله‌شکان بولام.. آلارغا هر قایوسینه عدللب بیرگانده کونینه برر صوم بیررگه کیروك ایدی مین ٥٠ تین‌گنه بیرمك یارتی کونلك خدمتلرون آلوب قالام. قابلارنی بازارغه چغارسام بلکه ٣٠٠ صوم‌غه صاتارمن شولای ایتوب مین تیك یاتوب ١٠ کونده ١٥٠ صوم‌آقچه تابام آلار ئشل‌سه‌لرده بش صوم‌غنه تابالار..

— نیك!!! آلارسیڭا یارطی کونلرن اومه‌گه، بوشقه ئشلرگه راضی بولالارمی؟

— آلار ئشنك نیچك ایکانون بل‌منی (مینه یاڭاغنه بلدوم ئلی) کونگوب بتکانلر.. قایده راضی بولماسقه.. راضی بولماسه‌لار آرت یاقده برکتو آچ یالانفاچلار آلار آپلداب تورالار.. کوز یاشلرون آغزوب زنهار آبظقایم بر خدمت طاوب بیر آچقه اوله‌م ایندی دیب یوروچی طولوب یاتا..

— صوڭ سزده بای کوبمو یارلی کوبمو؟

— بکرمیدان بر اولوشی‌گنه بای اون طوغز اولوشی یارلی بلکه آرتغراقده بولور. مونا قارا کریستیان خلقینه...

— دا!!! مونا آلار بایدر آلار بیك بایدر...

— بای! چه‌چه‌رگه‌جیری، یوق جیگارگه آلمی یوق، یاغارغه اوطونی یوق، کیه‌رگه کیومی حتی ایبوصالورغه‌ده جیری بوره‌نه‌سی یوق.. بارسنده صاتوب آلا.. اشله‌ب آلا..

— کمدان؟!! الله‌تعالی‌دن صاتوب آلامی؟

— یوق اوزلری کبك کشیلردن.

— صوڭ الار قایدان آلغان.. آلار طوغانچه‌ده اول جیر بولغاندر ایچ؟

— آنیسون ایندی بلمیم نچکدر.. دا.. زاکونده شولای جیر الارنقی..

— الله تعالی پیغمبر بیردیمنی سزگه جیرنی آلارغه بیروگز جیر آلارنقی دیب؟

— یوق الله‌نك زاکونی برله دیمیم. حکومت زاکونی برله دیم!

— حکومت کملردان بولا؟

— شول جیر خوجه‌لارندن بزده الارغه بابار دیلر..

— ئه ئه (آڭلارغه بیك چیتون ایکان) زاکون حاکملرنکی، حاکملر بابا‌لار، بابارلار جیر خوجه‌لاری، بس زاکون جیر خوجه‌لارنقی ایکان.. بس جیر خوجه‌لارینه جیر بیروچی‌ده جیر خوجه‌لاری ایکان یعنی بابارلار بو جیر مینکی دیگانلرده اول جیر آلارنقی بولغان ایکان. بولای بولغاچ مدنی بولودن.. بدوی‌بولوب‌یورووڭ‌ملڭ آرتق..

آخری بار

یمی چیناونیك بولسه‌ده اوزی سویله‌گان سوزنده دۋاران آلپاوتلرغه همه باشقه چیناونیکلرگه تیه تورغان ضررلی هیچ نرسه‌ده ناهمادی. لکن آلپاوتلر کوپریانفنك سوزینه آنك اوزی شبکلی قاراماديلر. قزان آد- مینیستراتسیه‌سی‌نك چیناونیکلری کوپریا- نف‌دن معلوم اطاعتلی ترتیب ایله سویلاگان سوزن بیان قیلماقنی اوسته‌دیلر، دۋارانلر اوزلرینك دۋاران ترتیبی‌ایله (وکیللر جمعیتی آرقلی) اوسته‌دیلر. درست سوزنی سویله‌گان کشی، بوسوزلرون بیان قیلسرونی‌استه‌گان وقتده (اوتنگان وقتده توگل) اوزن نیچك طوبا ایکان؟ مونده نرسه بیان قیلماق کیرك؟ بیان قیلونی استه‌وچیلر درستلکنی بیان قیلمرمایچی، شول کوبی‌گنه آڭلامایلرمنی؟

•• اوشبو ۱۰ نچی فیۋرالـده جمعه کون ۲ساعتده قزانسکی اورامده بیرغمان یورطنده پریکازچیکلر اتفاقی‌نك رسم کشادی واقع بولدی. آچلفانده برحافظ قرآن اوقوب امام ملا عبد الله آپانای دعا ایدب خطبه‌اوقدی. بوزدن زیاده مسلمان پریکازچیك‌لر بولوب امام خطبه‌سندن صوڭ اوز آرالرندن‌ده خطبه‌لر اوقولوب، بر برینه یخشی‌وعظ‌ونصیحتلر ایدلوب، جمعیة خیریه‌دن آلار اوچون دار العجزه‌ده جمعه درسی آچارغه التماس قیلماق بولدیلر. الدین النصیحة بوینچه بولای بر برسینی نصیحتلر قیلشوب دین وعلم‌ده هم دنیالرنده ترقی‌غه چالشماقلری بیك معقول اش هم انشاء الله جمعیتلریده ترقی‌ده بولسه کرك بایلرمزده‌انشاء‌الله‌اعانت ایتسه‌لرکرك.

باشاسون جمعیتلر باشاسون مسلمانلر!

•• ییرمسئله‌سنی حل قیلوتوغریسنده. قزاننك گوبیرنا زیمستواسینه بر نیچه چاره کورسانکان ایدی، امّا زیمستۋا بو توغریده بیك اوزاق سویلاشکاندن صوڭده، بر نرسه‌ده اشلامیچه بو مسئله‌نی ایکنچی بر وقتده قارا- ماقچی بولوب قالدردی. بو ساۋیت طرفندن کورساتلگان نرسه‌لر آراسنده شوندی مسئله‌لرده بار ایدی: ۱) کرستیان بانکاسی آرقلی ییر صاتغان صورنده کرستیان جمعیتلر- ینه (اوبشستۋالارینه) هم‌ایبداشلکلرینه (تاۋاریشستۋالارینه) صاتماینچه آیرم کرستیان- لارغه‌غنه صاتورغه؛ اگرده زیمیلنی فوند یاسالسه، قازنا ییرلرینده شول اوق ترتیب برلن صاتارغه؛ ۲) اوزی اوچون آیرم ییر آلوچی کرستیانلارغه بواشنی بیکلایتو؛ ۳) کرستیانلاردن آیرم کشیلر ییر آلغان چاقده آلار یاغندن چقاچاق راسخودلارنی زیمستۋا اوز اوستینه آلورغه هم اوپراۋاده ییر آلماقچی بولغان کرستیانلارنك پراشینیه وباشقه کاغدلرینی تیکشرو اوچون آیرم بر اوستال تعین ایتلو؛ ٤) اوزینه آیرم ییر الوب هم شو ییرگه کوچوچی کرستیا- نلارغه یورت صالور اوچون پرانسیتسز ۲۵۰ تنکه آقچه بیروب تورغه.

•• قزان‌دوارانلرینك‌عدددن‌طش‌جیونلاری ۱۶ نچی فیبرالده بولاچق بوجیونده دوارانلر. البته وطن فائده‌سی دیکان بولوب اوز کیراکلرینی‌گنه تیکشراچاکلر. جیوننك پروغرامندن کورنه‌در، که دوارانلر ریۋالو- تسیه بوزوقلقلرینی باسار اوچون باشلقلار طرفندن «علقغه موافق ترتیبلر توزلوی توغریسنده»؛ ملت محکومه‌لرنك بارپادشاه‌لق فـائده‌سی ایچون اوزفائده‌لرینی طاشلاولری توغریسنده؛ روس تلینك‌هم پراۋاسلاۋنی‌دیننك پادشاه‌لقده برنچی‌اورنده توروی توغریسنده، پادشاه‌لقنك چیننده‌گی ییرلرینه کیراك بولسه آقچه اشلرینی‌گنه اوزلری قارارغه آفتا- نومیه بیرو اما سیاسی اشلرینی یورتوده هیچ بیرماو توغریسنده سویلاچاکلر. ییر مسئله‌سنده دوارانلر البته آلارنك ییرلرینه تیماو توغریسنده سویلاچاکلر. دوارانلر کرستیانلرنی سبرده‌گی بوش ییرلرگه کوچر- رگه ممکن؛ ییرلری بیك آز بولغان ییر سوروچیلرگه آزراق ییر، حتی اورماننه صاتوب بیررگه ممکن دیب سویلیلر. تاغی بو جیونده دوارانلر ییر توغریسنده بولغان بوزقلقلاردن ضرر کورگان دوارانلرگه قازنا- دن کوبراك آقچه بیرلوی توغریسنده البته بیك کوب سویلایاچاکلردر.

•• اوشبو فیۋرال ۱۲ نك کیچ ٦ ساعتده شهر قزان جمعیت خیریه اداره‌سینك مجلسی بولدی. مجلسده ایکی کشی‌نك دار العجزه‌گه کررگه بیرگان عرضه‌لری قارالوب برسی قبـول ایدلب ایکنچی‌سی تربیه قیلوچی کشی‌سی بولغانلقدن رد قیلندی.

۲ نچی اعانه‌صوراب بیرلگان ۷کشی‌نك عرضه‌سی قارالوب ایکنچی مجلس‌که تأخیر ایدلدی.

۳ نچی ۹۰۵سنه‌نك حسابنی قاراب اعضاغه عمومی مجلـس‌دن اوّل‌قارار اوچون طبع‌گه بیرورگه قرار بیرلدی. عمومی مجلس آپریل باشلرنده بولسه کرك.

٤ نچی جمعیت‌نك مـکتبینه ایکی بالا اوز حسابنه بیرورگه زاهدالله‌شفیعواللین عرضه‌سی قارالوب کوز کونندن مکتب‌نی کینکایتورگه، کوزگه قدرده ممکن بولسه آلورغه مکتب‌نك متولی‌سی ذاکر آپانایف‌غه امر ایدلدی.

٥ نچی کیلاچك جمعه کوننك ۲ساعتده‌مکتب رسمی آچلوینه یل تولغانلق‌سببلی‌اعضالرنی هم باشقه مسلمانلرنی دعوت ایدب کیلاچـك کونلرده دوامینه فاتحه قیلورغه قرار بیرلدی.

اعـانـه

بوا اویازی دووان قریه‌سنده‌گی باگا مسلمان بولغان کشیلرنك مسجد ومدرسه‌لری فـائده سینه اعانـه قبول ایدله‌چکینی برنچی نومر «آزاد» ده یازغان ایدك.

بودفعه: کاسیم شهرندن عزیزالله افندی البینکفدن (۲۵) صوم اعانه، اداره خانه‌مزگه کیلدی! تشکر ایده‌مز.

اعانه‌لرینی تیزدن محلینه کوندره‌چکمز.

بدوی مدنی.

بدوی — کم بولدك اول قدر جیلکنه‌سك؟

مدنی — ادم وانسان.

— نرسه صوڭ انسان؟

— جیر دن یـاراتلغان جیر اوستنده یـوری تورغان، یومشاق تـه‌نلی برحیوان.

— نیچك عمر ایته اول؟

— تنن چـوبره‌کلر بـرله قابلی، آشی، اچه وباشقالار.

— چوپراکلرنی نرسه‌دن یاصی؟

— آلارنی بارنده هر کم یاصامی کوبره‌ك صاتوب آلالار..

— صاتوب آلالار!!!؟ اول نی دیگان سوز؟

— بزنك ییرده آقچه دیگان بـر نرسه بار (آلتوندان، کمشدن، باقردن..) شول نرسه‌ك بولسه تلاگان نرسه‌گنی آلاصوڭ.. کیتروبده بیره‌لر...

— ئه‌آڭلادم.. بر ابو کرك بولسه شول‌ابیو قدر آلتون، کمش، باقر برله آلماشدروب آلاسك ایکن. — یوق — صوڭ نیچك؟

— مونه اینسه‌م ابتیم (کسه‌سندن برنچه‌آقچه آلوب) بوصی بش صوملق آلتون، بـوصی برصوملق کمش، مونه بوصی ٥تین‌لك باقر.. آلتونی بیك مشقت برله طابلا کمشی آزراق آنصاتراق ئه مـونا بـو باقـر ایندی طاغی جیڭگل طابلا..

— صوڭ طابلسه نی بولا؟

— آڭلامیسوڭ! آلتون‌مشقت‌برله‌طابلغانغه کوره‌باقچی بو آلتون کچگنه‌بولسه‌ده برکشینك مثلابیش کونلك خدمتی کرگان بولا، کموشنه زور بولصاده بر کونلك‌گنه کرگان بولا، باقرینه ئه‌یتیك ۲ساعتلك خدمـت کیتگان بولا.. بوآقچه‌لار حاضر مینم‌قولمده. دیمککه مینده حاضر آلتی کونده ایکی سـاعتلك‌خدمت بار. مین بازارغه چقامده اوزمه کیرك نرسه برله بولارنی‌آلماشدرام. مثلا میڭا کیرك ایکان برچیتك چیتکدن ایکی‌صوم صوریلار. اگر بالغانلاماصالار بوچیتکگه ایکی‌کونلك خدمت کرگان بـولا. (حیواندان تیرسون آلوب چیتك کونی یاصارغه بر کون، کوننی چیتك باصاب چغاررغه برکون). شول روشچه‌ایکی صوم آقچه بیرمده چیتك آلوب کییه‌م.. ایکی کونلك خدمت ایله ایکی کونلك خدمـت آلماشدرادز مونا صاتو- آلونك معناسی‌شول.

— دا!!! آڭلادم، آقچه خدمت ایکان، سزده طورمشلار بیك قزق بیك آنصات ایکن مونا بزده بر کشی بو کونده بر آیاق (چولمه‌ك) باصاما آکار قاشق کیرك بولسه‌اورامغه‌چقاده «کمگه چولمه‌ك کیرك قاشق‌برله آلماشدرام.. کمگه چولمه‌ك...» دیوب قچقروب یوری. بعض وقت شوندوق طوغری کیله بعض وقت بر یل یـورسه‌ده قاشق طابا آلمی آشاملق کیرك بولغان کشیلر اگرده‌صدفه‌ده بیروچی بولماسه کوب وقتده آچقاده اوله‌لر.. بزده بازارده یـوق آقچه‌ده یوق. هـر کم اوز کیراگون اوزی اُشلی. اُشله‌گان بـای — اشلامگان یارلی طورسون ئه‌یتم بزده بای‌ده یوق یارلیده یوق بارده بر تیگز..

— صـوڭ سـزده.. تق. لرنك ۲ میلیون (اسکی) لارنـك ۱۰ میلیون (پاتین‌لارنـك) ۲۰۰ میلیون آقچه‌لاری (صوملاری) باردی اوزی ۳۵ باشنده‌گنه. زیدنك برتینیده یوق اوزی ۸۵ باشنده.. بوصی نیچك؟

—(اوزاوزینه): «قارا!! چن!! اویلابده قاراماغان‌ایدوم‌درس بیت. طابشی=طابش= رنخ اینوب جیبالارکشی خدمتون باشرتن بلدرماینچه آتوب قالالر بزکونگب بتکانمز اویلابده قارامیز ایکن» مونانچك افندم!

مثلا مینده ۱۰۰ صوم آقچه بولسه بازارغه چغامده یوز صوملق مونچالا آلامده قاب صوغارغه بیره‌م. اون کشی اون کونده بو مونچالانی مڭ قاب یاصاب بیره‌لر.. مونچالا چاغنده یوز صوملق ایدی اون کشی‌نك اون کونلك خدمتی قوشلفاچ ایکی یوز صوملق نرسه بولدی. خدمتچیلرگه یوزونه ٥صوم برله سوزله‌شکان بولام.. آلارغا هر قایوسینه عدللب بیرگانده کونینه بررصوم بیررگه کیروك ایدی مین ٥٠ تین‌گنه بیرمه یـارتی کونلك خدمتلرون آلوب قالام. قابلارنی بازارغه چغارسام بلکه ۳۰۰ صوم‌غه صاتارمن شولای ایتوب مین تیك یاتوب ۱۰ کونده ۱۵۰ صوم‌آقچه تابام آلار ئشله‌سه‌لرده بش صوم‌غنه تابالار..

— نیك!!! آلارسیڭا یارطی کونلرن اومه‌گه، بوشقه ئشلرگه راضی بولالارمی؟

— آلار ئشنك نیچك ایکانون بلمی (مینه یاڭاغنه بلدوم ئلی) کونگوب بتکانلر.. قایده راضی بولماسقه.. راضی بولماسه‌لار آرت یاقده برکتو آچ یالانغاچلار آلار آپلداب تورالار.. کوز یاشلرون آغزوب زنهار آبظقایم بر خدمت طاوب بیر آچقه اولم ایندی دیب یوروچی طولوب یاتا..

— صوڭ سزده بای کوبمو یارلی کوبمو؟

— بکرمیدان بر اولوشی‌گنه بای اون طوغز اولوشی یارلی بلکه آرتغراقده بولور. مونا قارا کریستیان خلقینه...

— دا!!! مونا آلار بابدر آلار بیك بابدر...

— بای! چه‌چه‌رگه‌جیری، یوق جیگارگه آلمی یوق، یاغارغه اوطونی یوق، کیه‌رگه کیومی حتی ایبوصالورغه‌ده جیری یوره‌نه‌سی یوق.. بارسنده صاتوب آلا.. اشله‌ب آلا..

— کمدان؟!! الله‌تعالی‌دن‌صاتوب‌آلامی؟

— یوق اوزلری کبك کشیلردن.

— صوڭ الار قایدان آلغان.. آلار طوغانچه‌ده اول جیر بولغاندر ایچ؟

— آنیسون ایندی بلمیم نچکدر.. دا.. زاکونده شولای جیر الارنق..

— الله تعالی پیغمبر بیردیمنی سزگه جیرنی آلارغه بیروگز جیرآلارنق دیب؟

— یوق الله‌نك زاکونی برله دیمیم. حکومت زاکونی برله دیم!

— حکومت کملردان بولا؟

— شول جیر خوجه‌لارندن بزده الارغه بابار دیلر..

— ئه ئه (آڭلارغه بیك چیتون ایکان) زاکون حاکملرنکی، حاکملر بابا‚لار، بابارلار جیر خوجه‌لاری، بس زاکون جیر خوجه‌لارنق ایکان.. بس جیر خوجه‌لارینـه جیر بیروچی‌ده جیر خوجه‌لاری ایکان یعنی بابارلار بو جیر مینکی دیگانلرده اول جیر آلارنق بولغان ایکان. بولای بولغاچ مدنی بولودن.. بدوی‌بولوب‌یورووڭ ملڭ آرتق..

آخری بار. ن. د.

ناشر ومحرر: ملا عبدالله آپانای.

Лито-Типографія И. Н. Харитонова. Казань, Пассажъ.